

Posudek vedoucího diplomové práce

Název: Návrh nového pojetí lidového nábytku a zhotovení nábytku s tradičními lidovými prvky

Studentka: BcA. Simona Chládková

Vedoucí diplomové práce: MgA. Jan Jaroš

Simona si pro svou diplomovou práci zvolila téma, kterého se v průběhu 20. století chopilo hned několik významných architektů a designérů. S rostoucí oblibou víkendových domů, vyhledávání horských a podhorských chalup pro celoroční rekreaci a jejich výstavbu či renovaci, je zde rovněž trvalá poptávka po jejím stylovém vybavení.

Trendy v 21. století jsou také dány uvolněním pracovních stereotypů, kdy s některými typy práce souvisí i možnost home office a tím odpadající nutnost každodenního pravidelného dojíždění do více či méně vzdálené práce ve městě. I díky kovidové anabázi posledních dvou let, která omezila naše zahraniční cestování, se nám připomněly či ukázaly nové cesty, jak trávit dovolenou, nebo karanténu mimo hlavní domov. Mnoho lidí proto v dnešní době vidí alternativu v životě na venkově se vším, co k němu patří. Přes tyto mnohdy romantické představy o venkovském životě, jsme civilizačními výtobky natolik poznamenaní, že většina z nás notnou dávku úprav pro zažitý komfort potřebuje. Zároveň ale vnímáme odlišnost rurálního prostředí proti městskému stylu, který převládá v našich městských domovech a tuto odlišnost vnímáme a vyhledáváme se změnou prostředí.

Toto vnímám jako jeden z impulzů Simony, si zvolit pro svou diplomovou práci právě toto téma. Úsměvnými slovy autorky „vyplnit obydlí a prostor nábytkem“.

Z mého pohledu je písemná část práce srozumitelně rozložena do deseti kapitol, přičemž stěžejními jsou části analytická, proces navrhování, prototypování a testování.

V první řadě bych chtěl svou pozornost upřít na analytickou část, která je druhou kapitolou, hned po úvodu, který je věnován popisu stavby, o které byla řeč při konzultacích velmi okrajově a kterou jsem ani jako součást diplomové práce nevnímal. O to více, že se jednalo o soukromý projekt studentky mimo její diplomovou práci, kde se ambice obou řešení do jisté míry rozcházejí. Tato lehká schizofrenie se projevuje i v odkazech na orlickou lokalitu, která se ale nakonec ze stylového pojetí nábytku vytratila, stejně jako představovaného domu. *Pozn. Čistě pod čarou. Projekt chalupy vnímám z viděného jako další z epizod přežitého rurálního funkcionalismu. „Tak tedy když už bude, tak ať slouží“*

Podkapitola analytické části nazvaná „**lidový nábytek**“ mne do jisté míry zklamala svým povrchním zpracováním, které se utápí v obecnostech a v podstatě nejde do hloubky. *Cituji: charakteristika 2.1.1. Na rozdíl od měšťanského typu mobiliáře se jedná o typ nábytku, který byl velmi osobitý a emočně založený.* S touto citací, i když byla dále rozvíjena ve spojitosti s malbou na nábytek 18.-19. století, bych vřele nesouhlasil. Jestli je nějaký nábytek svou formou a zpracováním racionální a založený na funkčnosti a spojený s dostupným materiálem a technologií, pak je to právě nábytek venkovský, který byl primárně vytvořen za účelem sloužit. Jeho tvarosloví, ať se jednalo o skříň, truhlu, či lavici mělo vždy daný účel a mnohdy nejeden. Na lavici se při práci či jídle sedělo, ale i spalo. Skříň byla „cestovním kufrem“ a skříň v jednom s možností snadné demontáže na jednotlivé díly. Její zdobná část pak měla hodnotu výpovědní v podobě vrocení a použitých symbolů, vztahující se povětšinou k významné životní události (svatba, biřmování, narození dítěte etc.) a tomu odpovídající výběr motivů. Stejně tak zdobné prvky, ať řezané, či malované měli svou náročností charakterizovat sociální status zadavatele a svou barevností odkazovaly na kra (lokalitu) ze které pocházel majitel, či majitelka. Tyto kusy nábytku se dědily z generace na generaci a byly součástí jmění, či věna.

Domnívám se, že vedle pěkně zpracovaného téma, jak ovlivnilo umístění (či přemístění) topeniště v domě černé kuchyně / kamen/ sporáku obytný prostor a jeho dispozici a užívání, bych v této souvislosti uvítal konkrétnější typologii staveb dle místa a sociálního zařazení. Příklad: jinak vypadala dispozice stavení domkáře, jinak statkáře. Jinak horská pastuška a jinak podhorská chalupa. V tomto příměru to platilo i o nábytku.

Jako důležitou poznámku k tématu bych v této práci vnímal inspirace lidovým prostředím u architektů, jako byl Bohuslav Jurkovič, Jan Kotěra, či představitelé národního slohu nastupující první republiky Josefa Gočára, či Pavla Janáka. Stejně tak bych v rámci odkazů očekával minimálně zmínky o renesanci lidově působícího, ale moderně zpracovaného nábytku v naší zemi od Viktora Holubára, nebo Václava Kautmanna z 50.-60. let, který vedle celodřevěného nábytku zpracovával sedací nábytek i například v kombinaci s proutěným výpletem (opletem). *pozn. Téma košíkářství bylo předmětem práce Simony v zimním semestru.* Tento nábytek z produkce ÚLUV byl pak nabízen v prodejnách bytové kultury či Krásné jizby. Místo těchto odkazů na domácí návrháře, se objevuje odkaz na práci finského architekta a designéra Ilmari Tapiovaary, který má za sebou celou řadu skvělých nábytků, ale vycházející z jiných historických souvislostí. Jeho práce byla dána za příklad z důvodu efektivity jeho konstrukčního řešení a výborné ergonomie. Nikoli jako vhodná předloha pro finální řešení.

Výsledkem práce je ucelený soubor sedacího nábytku v podobě lavice se stolem, ke kterým je dosazena výrazně tvarovaná židle. Návrhová část obsahovala mnoho samostatných variant, podle toho, jakým krajovým a dobovým typem byla zrovna studentka ovlivněna. S ohledem na to, že se v jisté fázi navrhování hovořilo o možnosti použití nábytku jak do neveřejných, tak veřejných prostor, (restaurace, či kulturní a stravovací zařízení), bylo doporučeno ustoupit od variant zhotovených z plných desek s ohledem na jejich hmotnost a s tím spojenou obtížnou manipulaci. (naopak toto řešení by nevadilo v případě orlické „chalupy“, kde by šlo o trvalou dispozici)

V rámci celého konceptu vidím pozitivum v uceleném formálním řešení. I když v samotné práci nejsou tolik akcentovány další typy nábytku typické pro venkovské domy v konkrétní lokalitě. Za zmínku stála truhla s výsuvným šuplíkem, která byla jako typický kus nábytku v průběhu konzultací řešena a měla v kontextu s ostatními kusy svou funkční i tvarovou logiku.

Začlenění podsedáku s modrotiskovým potahem vnímám jako vkusné a dobré řešení. Vytknul bych snad zbytečně obsáhlý tek ke zmiňovanému modrotisku právě s ohledem na pouhý výběr potisku, nikoli jeho návrh. Konstrukce jednotlivých kusů se nevymiká standardu. V tomto ohledu je snad výjimkou židle, která je nejvýraznějším kusem a zároveň nejkontroverznějším. U konstrukce věřím, že bude dostatečná. Pročepování a propojení tyčí opěradla do zadních nohou je zajímavým konstrukčním a stylovým prvkem, který v našich končinách není rozhodně tradiční. Přesto je asi nejvýraznějším prvkem spolu s tvarem opěradla. Toto řešení z tuzemského lidového pojetí příliš nevychází, ale působí neokoukaně a do jisté míry i funkčně a vnímám jej, jako autorskou licenci. Rozpačitost cítím u výběru finálního materiálu pro zhotovení nábytku. Zde je opravdu velmi důležité, do jakého provozu je nábytek určen. Z mého pohledu bych spíše doporučoval tvrdá dřeva jako jasan, buk, nebo dub.

Závěrem bych práci hodnotil jako dostačující, nemající vyšších ambic stát se inovativním stylovým pojetím zohledňujícím aspekty mentálního posunu současného člověka spolu s technologickými a materiálovými možnostmi 21.století. Výsledné pojetí řeší spíše poptávku mainstreamové populace. Nicméně i v tom vidím smysl práce designéra, který reaguje ať na požadavky klienta, nebo poslouchá poptávku veřejnosti a snaží se jí vyhovět. Mým osobním názorem je že právě v tom je největší devíza

Simony, která umí tyto aktuální požadavky vycítit v podobě trendů a použít, či přímo zakomponovat do svých návrhů.

I přes výše zmíněné kritické body, které se především týkaly teoretické práce, práci doporučuji k obhajobě a navrhuji písmeno C.

Vypracoval: Jan Jaroš